

VOORSTEL ALGEMEEN BESTUUR

ONDERWERP

Rekenkamerrapport
Onderzoek Bestuurlijke
Samenwerking
Bodemdaling Flevoland

PROGRAMMA

Voldoende en Schoon
water

Het Algemeen Bestuur besluit

1. Kennis te nemen van het Rekenkamerrapport Onderzoek Bestuurlijke Samenwerking Bodemdaling Flevoland.
2. Conclusies 1, 3, 6, 7, 9 en 10 uit het onderzoeksrapport over te nemen.
3. Conclusies 2, 4, 5 en 8 uit het onderzoeksrapport met aanvullingen en/of nuanceringen over te nemen.
4. De aanbevelingen uit het onderzoeksrapport, met uitzondering van aanbeveling 2, over te nemen en het college van Dijkgraaf en Heemraden op te dragen hier uitvoering aan te geven.

Korte samenvatting voor de openbare besluitenlijst

De Rekenkamer van Waterschap Zuiderzeeland heeft onderzoek gedaan naar de bestuurlijke samenwerking bij bodemdaling in Flevoland. Het onderzoek richt zich op de samenwerking tussen provincie Flevoland, Waterschap Zuiderzeeland, het Rijksvastgoedbedrijf en andere betrokken partijen. De samenwerking is geëvalueerd en er zijn aanbevelingen gedaan voor het optimaliseren van deze bestuurlijke samenwerking. Het Algemeen Bestuur besluit de conclusies en alle aanbevelingen, met uitzondering van aanbeveling twee, over te nemen. Hiertoe zien wij voor nu geen aanleiding.

Relevante kaders

- Onderzoeksprotocol - Rekenkamer Waterschappen Vallei & Veluwe en Zuiderzeeland.
- Verordening rekenkamer Waterschap Zuiderzeeland 2024.

Aanleiding

In opdracht van het Algemeen Bestuur deed de Rekenkamer onderzoek naar de bestuurlijke samenwerking rondom bodemdaling in de provincie Flevoland. Het doel van het onderzoek is om de bestuurlijke samenwerking tussen provincie Flevoland, Waterschap Zuiderzeeland, Rijksvastgoedbedrijf en andere betrokken partijen bij de aanpak van bodemdaling in kaart te brengen, te evalueren en aanbevelingen te doen voor het optimaliseren van deze bestuurlijke samenwerking.

In januari 2026 ontvingen het college het conceptrapport van de Rekenkamer. Het college van Dijkgraaf en Heemraden heeft hierop een bestuurlijke reactie gegeven. De Rekenkamer stuurde de definitieve versie, inclusief de reactie van het college en het nawoord van de onderzoekers, in maart 2026 naar het waterschap (bijlage a. en bijlage b.). De tekst van het onderzoeksrapport is ongewijzigd gebleven ten opzichte van het conceptrapport. Het rekenkamerrapport is op 21 april 2026 als ingekomen stuk verstuurd aan het Algemeen Bestuur.

Beoogd effect

Het AB heeft kennis over de bestuurlijke samenwerking in Flevoland met betrekking tot bodemdaling en draagt bij aan het adresseren van de bodemdalingsproblematiek in Flevoland.

Ten tijde van het Rekenkameronderzoek en het opstellen van het onderzoeksrapport, was het Gebiedsproces Bodemdaling Flevoland volop in uitvoering en waren de eerste resultaten slechts deels bekend. Er is een projectplan opgesteld en zijn pilots gedefinieerd. Het waterschap zet volop in om het Gebiedsproces tot een succes te maken.

De conclusies en aanbevelingen die in het Rekenkamer zijn beschreven, onderstrepen het belang van het Gebiedsproces om de bestuurlijke samenwerking met betrekking tot bodemdaling te intensiveren. Ook benadrukken ze het belang van het uitwerken van handelingsperspectieven voor de betrokken partijen.

Onderbouwing beslispunten Rekenkameronderzoeken versterken het lerend vermogen van het waterschap. Het rapport "*Onderzoek Bestuurlijke Samenwerking Bodemdaling Flevoland*" schetst een beeld van de Flevolandse (overheids)instanties die betrokken zijn bij het thema bodemdaling, de wijze waarop zij het vraagstuk adresseren en samenwerken in het kader van de bodemdalingsopgave.

- 2.1 Als waterschap onderschrijven wij conclusie 1, 3, 6, 7, 9 en 10.**
- 2.2 Conclusie 1 beschrijft objectief de oorzaken en manifestatie van bodemdaling in Flevoland.** Dit nemen wij over.
- 2.3 Conclusie 3 over bodemdaling in natuurgebieden en een daarvoor benodigde integrale aanpak nemen wij over.**
- 2.4 Conclusie 6 over de wijze waarop het waterschap zijn rol als functionele overheid en expert invult, draagt bij aan het op de bestuurlijke-, beleids- en beheeragenda houden van het dossier bodemdaling.** Wij nemen deze conclusie over.
- 2.5 Conclusie 7 waarin de prominente rol van TBO's in het Gebiedsproces Bodemdaling Flevoland nemen wij over.** TBO's vertegenwoordigen natuurbelangen in ruimtelijke processen. Bij het uitwerken van handelingsperspectieven is het van belang dat alle functies goed vertegenwoordigd worden.
- 2.6 De kern van conclusie 9 is het (te) impliciet blijven van een langetermijnvisie in het gemeentelijk ruimtelijk beleid over het omgaan met bodemdaling.** Wij onderschrijven dat een langetermijnvisie

helpt om afwenteling naar de langere termijn te voorkomen. Als waterschap dragen wij daarom graag bij aan het ontwikkelen van de gemeentelijke langetermijnvisies en nemen wij deze aanbeveling over.

- 2.7 Tenslotte nemen wij conclusie 10 over.** Om een breed gedragen korte- en langetermijnvisie te kunnen ontwikkelen, is het nodig dat wij samenwerken met alle betrokken partijen. Daarbij geven wij ruimte voor alle beschikbare kennis, standpunten en belangen.
- 3.1 Als waterschap nemen wij conclusie 2, 4, 5 en 8 met aanvulling en/of nuancering over.** Enkele conclusies zijn generiek van opzet en/of vragen om een toelichting vanuit de specifieke situatie in het beheergebied van Waterschap Zuiderzeeland.
- 3.2 Conclusie 2 stelt dat voor circa 3.000 – 4.000 hectare binnen 15 jaar naar een nieuwe functie moet worden gezocht en daartoe is van belang om een langetermijnvisie te ontwikkelen.** Wij zijn van mening dat een langetermijnvisie noodzakelijk is voor de situaties waarin aan een functieverandering wordt gedacht. Daarnaast is het volgens ons ook belangrijk om een strategie te ontwikkelen dat een perspectief schets voor de komende jaren. Dit perspectief biedt handvatten om stapsgewijs naar de langetermijnvisie toe te werken.
- 3.3 Als waterschap willen wij conclusie 4 nuanceren.** In Flevoland is bodemdaling en op enkele plaatsen treedt schade op ten gevolge van bodemdaling. Dat betreffen dan vooral verzakkingen van wegen en rioleringsstelsel. Vanwege de materiaal- en installatiekeuzes wordt de schade zoveel mogelijk beperkt.
- 3.4 In conclusie 5 komt de term onderbemaling aan bod.** Het gaat echter om een tijdelijke peilwijziging; onder onderbemaling verstaan wij dat door wijziging van een peilbesluit een structurele verlaging van het streefpeil wordt geregeld.
- 3.5 Conclusie 8 stelt dat (nog) geen langetermijnvisie aanwezig is binnen het Gebiedsproces Bodemdaling Flevoland, waardoor het niet mogelijk is om te kijken of pilots al dan niet worden uitgerold na afronding van het Gebiedsproces.** Het ontwikkelen van een langetermijnvisie is het centrale doel van het Gebiedsproces Bodemdaling Flevoland.
- 4.1 Als waterschap nemen wij aanbeveling 1 over.** Wij zien de absolute meerwaarde van het Gebiedsproces Bodemdaling Flevoland en de handelingsperspectieven die in het gebiedsproces worden uitgewerkt.
- 4.2 Wij nemen aanbeveling 2 niet over.** De intentie van de aanbeveling is om de pilots, die opgestart zijn vanuit het Gebiedsproces Bodemdaling Flevoland, door te zetten en waar mogelijk te verdiepen en verbreden met agrarische ondernemers. Binnen het gebiedsproces is bewust gekozen om alleen gemeenten te betrekken die te maken hebben met bodemdaling in het landelijk gebied. In de huidige opzet wordt al nauw samengewerkt met agrariërs. Ook zijn terreinbeherende organisaties in de voorfase betrokken bij het definiëren van pilots. Wij zullen in de stuurgroep we nogmaals aandacht vragen voor deelname door TBO's.
- 4.3 Aanbeveling 3 adviseert om het ontwikkelen van een langetermijnperspectief onderdeel te laten zijn van de Strategische Agenda Flevoland (SAF).** Volgens ons leent de SAF zich bij uitstek om een langetermijnperspectief op Rijk-Regioniveau uit te werken. Het uitwerken van het langetermijnperspectief voor de specifieke bodemdalingsgebieden in Flevoland is bij voorkeur een onderdeel van het Gebiedsproces Bodemdaling Flevoland. Met name de lokale en gebiedspecifieke kennis komt optimaal aan bod bij het uitwerken van de handelingsperspectieven. De kennis en ervaringen die worden opgedaan in het Gebiedsproces Bodemdaling kunnen worden geïntegreerd in de ontwikkeling van een langetermijnperspectief op grond van de SAF.

- 4.4 Aanbeveling 4 benadrukt het belang van het ontwikkelen van een langetermijnperspectief voor stedelijk gebied.** Aanbevolen wordt om ook daarvoor pilots te ontwikkelen, zoals dat gebeurt in het kader van het Gebiedsproces Bodemdaling Flevoland. Vanuit het thema "Water en bodem sturend" wordt hieraan invulling gegeven.
- 4.5 Wij onderschrijven aanbeveling 5 en aanbeveling 6.** Beide aanbevelingen benadrukken de dubbele rol die het waterschap heeft: inhoudelijk-technisch expert enerzijds en strategisch adviseur op het terrein van ruimtelijke ontwikkelingen anderzijds. De steeds complexere vraagstukken die op ons afkomen, vragen om een waterschap dat beide rollen professioneel kan inzetten.

Alternatief

Het alternatief is om de conclusies en aanbevelingen niet over te nemen. Dit wordt niet geadviseerd omdat wij ons voor het overgrote deel in de conclusies en aanbevelingen kunnen vinden. Bovendien bieden de aanbevelingen het waterschap handvatten om de samenwerking voor de aanpak van de bodemdalingsproblematiek te versterken.

Kanttelingen en risico's

Geen.

Financiën en capaciteit

Uitvoering van de aanbevelingen die wij u adviseren om over te nemen, kan plaatsvinden binnen de bestaande formatie en vraagt niet om aanvullende financiële inzet.

Begrotingswijziging

Geen.

Communicatie

Geen.

Bijlagen

- a. Aanbiedingsbrief van de Rekenkamer aan het AB.
- b. Rapport Onderzoek Bestuurlijke Samenwerking Bodemdaling Flevoland.